

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 9 – ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2006

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τα θέματα που αναλύονται σε αυτό το τεύχος της «Οικονομικής Έρευνας», και αφορούν κατά κανόνα έρευνα που ολοκληρώθηκε πρόσφατα στο ΚΟΕ, είναι η επίδραση των ξένων εργατών στους μισθούς των Κυπρίων εργαζομένων, η ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση, η εξέλιξη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού και οι διαφορές μεταξύ των επίσημων στατιστικών ανεργίας.

Με βάση στοιχεία από τις Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών, εξετάστηκε σε ποιο βαθμό η παρουσία ξένων εργατών στην Κύπρο έχει επηρεάσει τους μισθούς των Κυπρίων εργαζομένων. Από την ανάλυση προκύπτει ότι οι εργαζόμενοι χωρίς ή με στοιχειώδη εκπαίδευση επηρεάστηκαν αρνητικά, δηλαδή οι μισθοί τους θα είχαν αυξηθεί περισσότερο αν δεν είχε αυξηθεί η συμμετοχή ξένων εργατών. Αντίθετα, οι αμοιβές όσων έχουν ανώτερη ή ανώτατη εκπαίδευση αυξήθηκαν περισσότερο λόγω της αύξησης των ξένων εργατών από ό,τι θα συνέβαινε διαφορετικά.

Εξετάζοντας την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση μετά τη διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τα 10 νέα κράτη-μέλη το 2004, προκύπτει το βασικό συμπέρασμα ότι η σύγκλιση έχει επέλθει σε ορισμένα πεδία όπως αυτό του πληθωρισμού, ενώ στα επιτόκια εμφανίζεται μικρότερου βαθμού σύγκλιση. Ειδικά σε ό,τι αφορά την Κυπριακή Δημοκρατία, τα αποτελέσματα δείχνουν μερική ή και πλήρη σύγκλιση προς τον μέσο πληθωρισμό των χωρών της ΟΝΕ, καθώς και σημαντική σύγκλιση στον χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η οικονομετρική ανάλυση της κατανάλωσης ηλεκτρισμού δείχνει ότι, εφόσον συνεχιστούν οι τάσεις που παρατηρήθηκαν κατά τις τελευταίες δεκαετίες, η χρήση ηλεκτρισμού στην Κύπρο αναμένεται να τριπλασιαστεί κατά τα επόμενα 25 χρόνια, ενώ οι τιμές του πετρελαίου θα επηρεάσουν πολύ λίγο την τάση αυτή. Ανεξάρτητα από τις αβεβαιότητες τέτοιων προβλέψεων, είναι εμφανές ότι θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις στον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια της ενεργειακής τροφοδοσίας της Κύπρου.

Οι μεταβλητές που μετρούν την ανεργία στην Κύπρο είναι τρεις: το ποσοστό των εγγεγραμμένων ανέργων, το ποσοστό ανεργίας όπως προκύπτει από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού και ο εναρμονισμένος δείκτης ανεργίας. Συγκρίνοντας τα τρία μεγέθη, διαπιστώνεται ότι ο δείκτης εγγεγραμμένων ανέργων επηρεάζεται έντονα από την εποχικότητα της αγοράς εργασίας και δεν μπορεί να αποτυπώσει δυναμικές μεταβολές στο εργατικό δυναμικό.

Σε αυτό το τεύχος:

• Μισθοί και ξένοι εργάτες	2
• Ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση και κυπριακή οικονομία	3
• Μακροχρόνια πρόβλεψη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού στην Κύπρο	4
• Στατιστικά στοιχεία ανεργίας στην Κύπρο	5
• Νέα του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών	6
• Νέα του Τμήματος Οικονομικών	7
• Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών	8

Η εισροή ξένων εργατών στην Κύπρο παρέχει στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα εξασφάλισης χαμηλόμισθης εργασίας. Το ποσοστό των ξένων εργατών (νόμιμων και παράνομων) στο εργατικό δυναμικό υπολογίζεται ότι έχει ξεπεράσει το 20%. Παράλληλα όμως ακούγονται παράπονα ότι η εισαγωγή ξένου εργατικού δυναμικού έχει αρνητικές επιπτώσεις στην απασχόληση και στους μισθούς των Κυπρίων.

Χρησιμοποιώντας στοιχεία από τις Έρευνες Οικογενειακών Προϋπολογισμών, εξετάζουμε αν η παρουσία ξένων εργατών στην Κύπρο έχει επηρεάσει και σε ποιο βαθμό τους μισθούς των Κυπρίων εργαζομένων τόσο στο σύνολό τους όσο και στις διάφορες κατηγορίες, ανάλογα με τα προσόντα που διαθέτουν. Στον ακόλουθο πίνακα παρουσιάζεται η ποσοστιαία μεταβολή των πραγματικών μισθών που παρατηρήθηκε την περίοδο 1991-2003 και η συνεισφορά στη μεταβολή αυτή από την αύξηση του ξένου εργατικού δυναμικού.

Περίοδος 1991-2003	Μεταβολή στον πραγματικό μισθό (%)	Συνεισφορά ξένων εργατών στη μεταβολή μισθών (%)
Όλοι οι Εργαζόμενοι	18,40	-3,16
<u>Εργαζόμενοι με:</u>		
Καθόλου εκπαίδευση	35,57	-42,74
Στοιχειώδη Εκπαίδευση	15,13	-22,96
Μέση εκπαίδευση	4,55	-3,73
Ανώτερη εκπαίδευση	1,92	8,04
Ανώτατη εκπαίδευση	15,18	29,28
<u>Ανειδίκευτοι Εργαζόμενοι με:</u>		
Καθόλου εκπαίδευση	34,00	-49,42
Στοιχειώδη Εκπαίδευση	19,73	-31,28
Μέση εκπαίδευση	10,51	-7,58
Ανώτερη εκπαίδευση	6,84	6,47
Ανώτατη εκπαίδευση	23,69	42,18
<u>Ειδικευμένοι Εργαζόμενοι με:</u>		
Καθόλου εκπαίδευση	33,05	-20,53
Στοιχειώδη Εκπαίδευση	16,26	-8,89
Μέση εκπαίδευση	13,03	6,34
Ανώτερη Εκπαίδευση	11,42	15,79
Ανώτατη Εκπαίδευση	17,00	31,88

Το ποσοστό των ξένων εργατών στο σύνολο του επικερδώς απασχολούμενου πληθυσμού παρουσιάζεται αυξημένο κατά 6,81% το 2003 σε σχέση με το 1991. Οι επιπτώσεις στους μισθούς του συνόλου των Κυπρίων εργαζομένων ήταν ελαφρώς αρνητικές. Πιο συγκεκριμένα, η εισαγωγή ξένου εργατικού δυναμικού έχει μειώσει το ρυθμό αύξησης των πραγματικών μισθών κατά 3,16%. Με άλλα λόγια, η πραγματική αύξηση των μισθών την περίοδο αυτή θα ήταν 21,56%

αντί 18,40% αν δεν είχαμε αυτή τη ραγδαία αύξηση στην εισαγωγή ξένου εργατικού δυναμικού την περίοδο αυτή.

Οι επιπτώσεις όμως στις διάφορες κατηγορίες εργατικού δυναμικού είναι διαφορετικές, με κάποιες κατηγορίες να έχουν μεγάλες απώλειες και κάποιες να έχουν σημαντικά οφέλη. Η επίδραση των ξένων εργατών στους πραγματικούς εβδομαδιαίους μισθούς των ντόπιων εργαζομένων ήταν αντιστρόφως ανάλογη του επιπέδου εκπαίδευσής τους. Περισσότερο αρνητικά επηρεάστηκαν οι εργαζόμενοι με καθόλου εκπαίδευση (42,74% μικρότερη αύξηση του μισθού τους λόγω της αύξησης ξένων εργατών), λιγότερο αρνητικά οι εργαζόμενοι με στοιχειώδη εκπαίδευση (22,96% μικρότερη αύξηση του μισθού τους), οριακά οι εργαζόμενοι με μέση εκπαίδευση (3,73% μικρότερη αύξηση του μισθού τους), θετικά οι εργαζόμενοι με ανώτερη εκπαίδευση (8,04% μεγαλύτερη αύξηση του μισθού τους λόγω της ύπαρξης ξένων εργατών) και περισσότερο θετικά οι εργαζόμενοι με ανώτατη εκπαίδευση (29,28% μεγαλύτερη αύξηση του μισθού τους).

Από την αύξηση των ξένων εργατών φαίνεται ότι επηρεάστηκαν αρνητικά οι Κύπριοι εργαζόμενοι που δεν είχαν εξειδίκευση και των οποίων η εκπαίδευση δεν ξεπερνούσε τη μέση, κατηγορία στην οποία μπορεί να ανήκουν επαγγέλματα όπως πωλητές, διανομείς κλπ. Οι ειδικευμένοι εργαζόμενοι με μέση εκπαίδευση οι οποίοι εξασκούν επαγγέλματα όπως υδραυλικός, μαραγκός ή ηλεκτρολόγος φαίνεται να επωφελήθηκαν οριακά της αύξησης των ξένων εργατών, σε αντίθεση με τους ειδικευμένους εργαζομένους με ανώτερη και ανώτατη εκπαίδευση, οι απολαβές των οποίων αυξήθηκαν σημαντικά, κυρίως αυτών με ανώτατη εκπαίδευση.

Τα αποτελέσματα αυτά πρέπει να ερμηνευτούν με προσοχή. Αυτό που μπορούμε να πούμε με σχετική βεβαιότητα είναι ότι στο σύνολο των εργαζομένων οι επιπτώσεις της απασχόλησης των ξένων εργατών είναι ελαφρώς αρνητικές, αλλά οι ανειδίκευτοι εργαζόμενοι με χαμηλό μορφωτικό επίπεδο είχαν μεγάλες απώλειες στους ρυθμούς αύξησης των μισθών τους, σε αντίθεση με τους εργαζομένους με ανώτατη εκπαίδευση οι οποίοι είχαν μεγάλα κέρδη. Αυτό δεν συνεπάγεται κατ' ανάγκη ότι ο ρυθμός αύξησης του μισθού οποιουδήποτε ατόμου επηρεάστηκε αρνητικά, αφού η σύγκριση είναι μεταξύ ατόμων με τα ίδια προσόντα το 1991 και το 2003 και όχι η σύγκριση του ίδιου ατόμου την περίοδο αυτή. Τέλος, τα αποτελέσματα αυτά περιγράφουν απλά τι έγινε την περίοδο αυτή και δεν συνεπάγεται ότι, επειδή οι επιπτώσεις ήταν σχεδόν μηδενικές στο σύνολο των εργαζομένων, η Κυπριακή οικονομία πρέπει να βασιστεί στην εισαγωγή ξένου εργατικού δυναμικού για την περαιτέρω ανάπτυξή της.

Η διεύρυνση της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) αποτελεί ουσιαστικά ένα ακόμη βήμα προς την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση. Με τον όρο οικονομική ολοκλήρωση σε μια συγκεκριμένη περιοχή εννοούμε την από κοινού νομισματική, χρηματοπιστωτική και παραγωγική σύγκλιση των χωρών της περιοχής αυτής. Έτσι η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, μέσα στο πλαίσιο της διαδικασίας παγκοσμιοποίησης και απελευθέρωσης των αγορών, οδηγεί στη σύγκλιση των βασικών μακροοικονομικών μεγεθών μεταξύ των χωρών μελών. Βασικός στόχος της παρούσας έρευνας* είναι να εξετάσει τη διαδικασία της ευρωπαϊκής οικονομικής ολοκλήρωσης υπό το πρίσμα των νέων εξελίξεων που συνεπάγεται η προσχώρηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση των δέκα νέων μελών από τον Μάιο του 2004. Ειδικότερα για την κυπριακή οικονομία, σκοπός του συγκεκριμένου έργου είναι να αξιολογήσει το βαθμό της οικονομικής ολοκλήρωσης με τις υπόλοιπες νεοεισαχθείσες χώρες καθώς και με τις χώρες της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ).

Οι υπάρχουσες μελέτες δεν προβαίνουν σε ολοκληρωμένη ανάλυση του φαινομένου της οικονομικής ολοκλήρωσης, καθώς σε αρκετές περιπτώσεις δεν αποδίδουν ιδιαίτερη βαρύτητα στην ανάλυση της χρηματοοικονομικής ολοκλήρωσης στον ευρωπαϊκό χώρο. Είναι, επίσης, αξιοσημείωτη η έλλειψη εμπειρικών μελετών που να μελετούν ταυτόχρονα το ρόλο της κυπριακής οικονομίας στις δύο ομάδες ενδιαφέροντος: στην ομάδα των νέων κρατών-μελών και στην ομάδα των χωρών της ΟΝΕ. Επιπρόσθετα, οι οικονομετρικές τεχνικές που χρησιμοποιήθηκαν στο συγκεκριμένο ερευνητικό έργο επιτρέπουν, συμπληρωματικά με την ποιοτική ανάλυση που πραγματοποιείται, την εξαγωγή περισσότερο αξιόπιστων αποτελεσμάτων σε σύγκριση με τα αποτελέσματα προηγούμενων εμπειρικών μελετών για την ευρωπαϊκή οικονομική ολοκλήρωση. Αυτή η διαφοροποίηση οφείλεται στη χρησιμοποίηση εκτιμητών που έχουν καλύτερες ιδιότητες για τη στατιστική συμπερασματολογία.

Τα δεδομένα που χρησιμοποιήθηκαν αντλήθηκαν εξ ολοκλήρου από την επίσημη στατιστική υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eurostat) και καλύπτουν σε γενικές γραμμές το χρονικό ορίζοντα της τελευταίας δεκαετίας. Ένας από τους σημαντικότερους περιορισμούς που αντιμετωπίσαμε είναι το περιορισμένο χρονικό εύρος των στοιχείων, που σε αρκετές περιπτώσεις υπονομεύει την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων. Στην περίπτωση της μελέτης του

φαινομένου της οικονομικής ολοκλήρωσης, τα αξιόπιστα διαθέσιμα στοιχεία για τις περισσότερες από τις νέες χώρες-μέλη δεν εκτείνονται σε χρονικά διαστήματα μεγαλύτερα της δεκαετίας. Επομένως, είναι αυξημένη η πιθανότητα ορισμένες από τις οικονομετρικές μεθοδολογίες που συνήθως εφαρμόζονται για τη μελέτη της οικονομικής ολοκλήρωσης, να μην παρέχουν αξιόπιστα αποτελέσματα.

Μεθοδολογικά, η καινοτομία της παρούσας μελέτης έγκειται στη χρήση εκτιμητών που αντιπαρέχονται σε μεγάλο βαθμό το πρόβλημα της έλλειψης στοιχείων για μεγάλα διαστήματα και αποδίδουν περισσότερο αξιόπιστα αποτελέσματα. Συγκεκριμένα, χρησιμοποιήθηκαν οι μέθοδοι της συνολοκλήρωσης και των ελέγχων ύπαρξης μοναδιαίας ρίζας (unit root tests). Η μεθοδολογία της συνολοκλήρωσης είναι η πλέον κατάλληλη για να εξετάσει τη μακροχρόνια σχέση ενός συνόλου μεταβλητών, παρουσιάζει όμως αρκετά προβλήματα στην περίπτωση που τα διαθέσιμα στοιχεία έχουν περιορισμένο χρονικό ορίζοντα, γεγονός που ισχύει για τις περισσότερες από τις νεοεισαχθείσες χώρες στην ΕΕ. Η δεύτερη κατηγορία ελέγχων (unit root tests) ασχολείται με τη μακροχρόνια συμπεριφορά των διαφορών μεταξύ των μακροοικονομικών μεταβλητών των υπό εξέταση χωρών. Η ανάλυση γίνεται ως προς τρεις άξονες: τη νομισματική, τη χρηματοπιστωτική και την πραγματική ολοκλήρωση.

Μετά την ολοκλήρωση της εργασίας, προκύπτει το βασικό συμπέρασμα ότι η σύγκλιση έχει επέλθει σε ορισμένα πεδία όπως αυτό του πληθωρισμού, ενώ στα επιτόκια εμφανίζεται μικρότερου βαθμού σύγκλιση.

Σε ό,τι αφορά τον πληθωρισμό, αρκετές ομάδες χωρών δείχνουν να συγκλίνουν με το μέσο πληθωρισμό της ΟΝΕ. Συγκεκριμένα, οι Βαλτικές χώρες, η Μάλτα, η Ουγγαρία και η Σλοβενία φαίνεται να έχουν κάνει σημαντικά βήματα για να φτάσουν στα επίπεδα της ΟΝΕ, ενώ πιο μικρά είναι τα βήματα της Τσεχίας και της Πολωνίας. Για την Κυπριακή Δημοκρατία τα αποτελέσματα δείχνουν μερική ή και πλήρη σύγκλιση προς το μέσο πληθωρισμό των χωρών της ΟΝΕ.

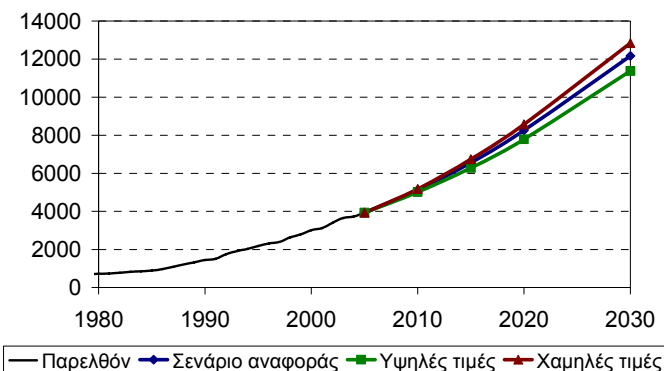
Σε ό,τι αφορά τον τομέα των 10ετών επιτοκίων, επισημαίνουμε την όχι και τόσο επιτυχημένη πορεία σύγκλισης των νέων κρατών-μελών προς τα κράτη-μέλη της ΟΝΕ. Εξάιρεση αποτελεί η επίδοση της Κύπρου, η οποία φαίνεται να είναι η μόνη από τις νεοεισαχθείσες χώρες που ακολουθεί πιο πιστά την κατεύθυνση προς την επιτοκιακή σύγκλιση, αν και κάποιες άλλες χώρες όπως η Ουγγαρία και Σλοβακία έχουν κάνει σημαντικά βήματα. Σε συνολικό επίπεδο βέβαια οι 10 νέες χώρες υπολείπονται ακόμη των μελών της ΟΝΕ σύμφωνα και με τις δύο μεθόδους που χρησιμοποιήσαμε.

* Βλ. δύο Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής που θα εκδοθούν από το ΚΟΕ στο προσεχές μέλλον.

Η πρόβλεψη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού σε μια χώρα είναι απαραίτητη γιατί μπορεί να συμβάλει στη διασφάλιση της απρόσκοπτης μελλοντικής τροφοδοσίας σε ηλεκτρική ενέργεια. Αυτό ισχύει σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό για την Κύπρο, που δεν μπορεί να εισάγει ηλεκτρική ενέργεια από άλλες χώρες και είναι συνεπώς υποχρεωμένη να εξασφαλίζει αυτόνομα όλες τις ανάγκες της σε ηλεκτρισμό.

Σε πρόσφατη μελέτη του ΚΟΕ* εξετάστηκε η πιθανή εξέλιξη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού στην Κύπρο έως το 2030. Διενεργήθηκαν προβλέψεις της χρήσης ηλεκτρισμού στον οικιακό, εμπορικό, βιομηχανικό και γεωργικό τομέα σε εξάρτηση από την εξέλιξη μακροοικονομικών μεγεθών, των τιμών του πετρελαίου και των καιρικών συνθηκών. Για το σκοπό αυτό χρησιμοποιήθηκαν αποτελέσματα από οικονομετρική ανάλυση που δημοσιεύτηκε σε παλαιότερο Δοκίμιο του ΚΟΕ**.

Τελική κατανάλωση ηλεκτρισμού (GWh)

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα (βλ. παραπάνω διάγραμμα), χωρίς μέτρα εξοικονόμησης στην κατανάλωση ηλεκτρισμού και αν δεν επέλθουν δραματικές αλλαγές στη διάρθρωση της οικονομικής δραστηριότητας και στις διαθέσιμες τεχνολογίες, η χρήση ηλεκτρισμού αναμένεται να τριπλασιαστεί κατά τα επόμενα 25 χρόνια, με αυξανόμενη συμμετοχή των οικιακών καταναλωτών και του τριτογενούς τομέα της οικονομίας. Η επίδραση στην κατανάλωση ηλεκτρισμού λόγω πολύ υψηλών ή πολύ χαμηλών τιμών πετρελαίου δεν προβλέπεται να ξεπεράσει το $\pm 10\%$.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι οι ανωτέρω προβλέψεις υπόκεινται σε αβεβαιότητες, οι οποίες σχετίζονται κυρίως με την αβεβαιότητα για τις μελλοντικές

οικονομικές εξελίξεις, αλλά και με την άγνωστη μέχρι στιγμής επίδραση στις τελικές τιμές από τη σταδιακή φιλελευθεροποίηση της αγοράς ηλεκτρισμού και την εισαγωγή του φυσικού αερίου στην ηλεκτροπαραγωγή. Για αυτό το λόγο, οι προβλέψεις πρέπει να χρησιμοποιούνται όχι ως ακριβείς προγνώσεις, αλλά ως εργαλεία για την υποστήριξη του μακροχρόνιου ενεργειακού σχεδιασμού. Σε κάθε περίπτωση, είναι εμφανές ότι θα απαιτηθούν μεσοπρόθεσμα σημαντικές επενδύσεις στον κλάδο της ηλεκτροπαραγωγής προκειμένου να διασφαλιστεί η επάρκεια της ενεργειακής τροφοδοσίας της Κύπρου.

Κατά τα τελευταία χρόνια, μελέτες που διενεργήθηκαν (είτε για λογαριασμό Κυπριακών αρχών είτε για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής) χωρίς συστηματική ανάλυση των κυπριακών οικονομικών και ενεργειακών δεδομένων υποεκτιμούν αισθητά την αύξηση στη μελλοντική χρήση ηλεκτρισμού, προβλέποντας χαμηλούς ρυθμούς αύξησης μετά το 2010. Εφόσον μια τέτοια εξέλιξη δεν μπορεί να στηριχθεί στα πραγματικά ιστορικά δεδομένα, θα πρέπει να θεωρηθεί λιγότερο πιθανή από την πρόβλεψη που παρουσιάζεται εδώ.

Τα παραπάνω δείχνουν πόση σημασία έχει η επιστημονικά τεκμηριωμένη ανάλυση των πραγματικών δεδομένων για την εκπόνηση μακροχρόνιου σχεδιασμού και την υποστήριξη της κατάλληλης ενεργειακής πολιτικής.

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Η Κυπριακή Εταιρεία Οικονομικών Μελετών σας προσκαλεί σε εκδήλωση με θέμα:

«Η ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΑ ΕΠΟΜΕΝΑ 20 ΧΡΟΝΙΑ: ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ»

Ομιλητές:

ΜΙΧΑΗΛΗΣ ΣΑΡΡΗΣ

Υπουργός Οικονομικών

ΓΙΩΡΓΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ

πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας

ΛΟΥΗΣ ΧΡΙΣΤΟΦΙΔΗΣ

Καθηγητής Οικονομικών Πανεπιστημίου Κύπρου

ΠΟΛΥΧΩΡΟΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΤΗΡΙΟΥ

ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Γονία Λεωφόρων Λεμεσού και Αθαλάσσιας 200, Λευκωσία

Τετάρτη 25 Οκτωβρίου 2006, ώρα 6:30 μ.μ.

Θα ακολουθήσει δεξίωση
Ωρα προσέλευσης: μέχρι 6:15 μ.μ.

Π.Α.: 22892430/31

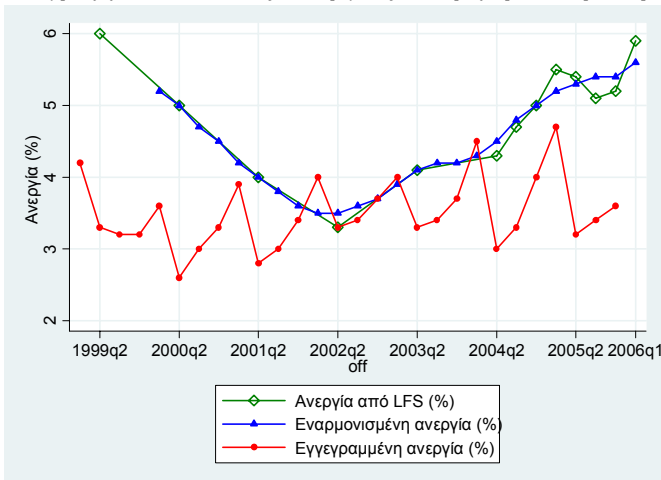
* Ζαχαριάδης Θ., «Μακροχρόνια πρόβλεψη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού στην Κύπρο: σενάρια και αβεβαιότητες», Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής 09-06, Ιούλιος 2006.

** Zachariadis T., "An empirical time series analysis of energy consumption in Cyprus", Economic Analysis Paper 01-06, March 2006.

Στόχος της παρούσας μελέτης είναι να συγκεντρώσει από διάφορες πηγές τις μεταβλητές που επιμετρούν το δείκτη ανεργίας στην Κύπρο και να συγκρίνει τις ομοιότητες και τις διαφορές των δεικτών αυτών. Αρχικά θα εξεταστεί πώς δημιουργούνται αυτές οι μεταβλητές. Τα κύρια ερωτήματα είναι αν οι δείκτες ανεργίας που δημοσιεύονται είναι όμοιοι μεταξύ τους, αν έχουν την ίδια τάση και αν παρουσιάζουν τις ίδιες διαχρονικές αλλαγές τόσο γραφικά όσο και χρησιμοποιώντας στατιστικές μεθόδους. Επιπλέον, θα εξεταστεί πώς διαφέρουν οι δείκτες ανεργίας μεταξύ τους όταν χρησιμοποιηθούν στην εκτίμηση διάφορων οικονομικών σχέσεων όπως η σχέση ανεργίας και εθνικού εισοδήματος (νόμος του Okun) ή η σχέση με το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας (καμπύλη Beveridge).

Οι μεταβλητές που επιμετρούν την ανεργία στην Κύπρο έχουν ως πηγή τους την Κυπριακή και την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία. Από την Κυπριακή Στατιστική Υπηρεσία ανακοινώνεται το ποσοστό των εγγεγραμμένων ανέργων (registered unemployment) σε μηνιαία βάση και το ποσοστό ανεργίας όπως αυτό υπολογίζεται από την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (Labour Force Survey) σε τριμηνιαία βάση. Από την Ευρωπαϊκή Στατιστική Υπηρεσία ανακοινώνεται ο δείκτης εναρμονισμένης ανεργίας (Harmonized Unemployment rate) σε μηνιαία βάση. Ο δείκτης αυτός δημιουργείται στηριζόμενος στα τριμηνιαία ποσοστά ανεργίας της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού και τα υπόλοιπα στοιχεία υπολογίζονται βάσει της τάσης που υπάρχει σε αυτά.

Διάγραμμα 1: Δείκτες Ανεργίας σε τριμηνιαία βάση

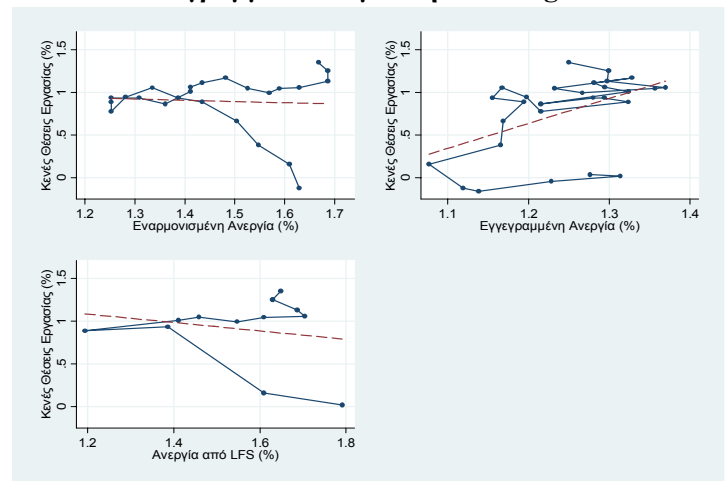

Η γραφική παράσταση των τριών αυτών μεταβλητών παρουσιάζεται στο Διάγραμμα 1. Οι τιμές που παίρνουν οι δείκτες ανεργίας Harmonized και LFS είναι όμοιες και κινούνται μαζί όλη την περίοδο 1999-2006. Η εγγεγραμμένη ανεργία παραμένει μάλλον

σταθερή την περίοδο αυτή και παρουσιάζει εποχικότητα στην εξέλιξή της. Η συμπεριφορά στο Διάγραμμα 1 ισχύει και για τις περισσότερες υποκατηγορίες του δείκτη ανεργίας.

Τα αποτελέσματα της σύγκρισης των τριών μέτρων ανεργίας δείχνουν ότι ο δείκτης εγγεγραμμένης ανεργίας επηρεάζεται από την εποχικότητα της αγοράς εργασίας σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό από τους άλλους δείκτες. Παράγοντες όπως η εποχικότητα στη λειτουργία του τουριστικού τομέα, το ανεργιακό επίδομα, ή το ότι οι εγγεγραμμένοι άνεργοι αναζητούν εργασία μέσω των κυβερνητικών υπηρεσιών εξεύρεσης ανεργίας, αντανακλώνται στο ποσοστό αυτό. Οι άλλοι δύο δείκτες, επειδή βασίζονται σε δειγματοληπτική έρευνα, μπορούν να αποτιπώσουν και άλλες δυναμικές μέσα στον πληθυσμό, όπως λ.χ. την αύξηση του γυναικείου πληθυσμού που αναζητεί εργασία και τα άνεργα άτομα τα οποία για διάφορους λόγους δεν παρουσιάζονται για εγγραφή.

Διάγραμμα 2: Καμπύλη Beveridge

Για να συγκριθεί η οικονομική συμπεριφορά των μεταβλητών αυτών, επιλέξαμε κάποιες οικονομικές σχέσεις που έχουν εδραιωθεί στη βιβλιογραφία και ελέγξαμε αν οι τρεις διαφορετικές μεταβλητές ικανοποιούν τις σχέσεις αυτές. Στο Διάγραμμα 2 παρουσιάζεται ενδεικτικά η καμπύλη Beveridge όπως εκτιμάται χρησιμοποιώντας τις τρεις διαφορετικές μεταβλητές. Οι παραστάσεις δείχνουν ότι ο δείκτης ανεργίας από το LFS και ο εναρμονισμένος δείκτης ικανοποιούν (βλ. διακεκομμένη γραμμή) την αντίστροφη σχέση που πρέπει να έχει ο δείκτης ανεργίας με το ποσοστό κενών θέσεων εργασίας, ενώ αντίθετα το ποσοστό εγγεγραμμένης ανεργίας παρουσιάζει θετική σχέση με τις κενές θέσεις εργασίας. Επομένως, ο δείκτης εγγεγραμμένης ανεργίας δεν προσφέρεται για χρήση σε αυτό το απλό μοντέλο.

Η έρευνα αυτή βρίσκεται υπό εξέλιξη και περισσότερα αποτελέσματα θα παρατεθούν σε Δοκίμιο Οικονομικής Πολιτικής που θα εκδοθεί στο προσεχές διάστημα.

Δοκίμια Οικονομικής Πολιτικής/Ανάλυσης

- 09-06 Ζαχαριάδης Θ., “Μακροχρόνια πρόβλεψη της κατανάλωσης ηλεκτρισμού στην Κύπρο: σενάρια και αβεβαιότητες”, Ιούλιος 2006
- 08-06 Clerides S., A. Markidou, P. Pashardes and N. Pashourtidou, “Tourists’ evaluation of Cyprus”, July 2006
- 07-06 Πασιαρδής Π., Ν. Πασιουρτίδου και Ν. Ρωσταντή, “Ανάλυση δαπανών υγείας: ανασκόπηση, συγκρίσεις και προοπτικές”, Ιούλιος 2006
- 06-06 Κληρίδης Σ., Α. Μαρκίδου, Π. Πασιαρδής και Ν. Πασιουρτίδου, “Αποτελέσματα έρευνας βαθμού ικανοποίησης περιηγητών, 2005”, Ιούνιος 2006

Πλήρης κατάλογος των ΔΟΠ/ΔΟΑ στην ιστοσελίδα <http://www.erc.ucy.ac.cy/greek/publications.html>

Σχόλια Οικονομικής Πολιτικής

- Αρ. 6: Πασιαρδής Π. και Ν. Πασιουρτίδου, “Γιατί χρειάζεται μεταρρύθμιση το σύστημα υγείας στην Κύπρο;”, Ιούλιος 2006
- Αρ. 7: Κοντολαίμης Ζ., Σ. Νικολάου Σ. και Ν. Πασιουρτίδου, “Ερευνες οικονομικής συγκυρίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την Κύπρο”, Οκτώβριος 2006 (υπό έκδοση)
- Αρ. 8: Πασιαρδής Π. και Σ. Χατζησπύρου, “Η παιδική φτώχεια στην Κύπρο: πόσο αληθινά χαμηλή είναι;”, Οκτώβριος 2006 (υπό έκδοση)

Πλήρης κατάλογος των Σχολίων στην ιστοσελίδα: <http://www.erc.ucy.ac.cy/greek/announcements.html>

Προσλήψεις νέου προσωπικού

Ο Χρίστος Σάββα και ο Αλέξανδρος Πολυκάρπου έχουν προσληφθεί στο ΚΟΕ. Ο Χρίστος Σάββα (Ανώτερος Ερευνητής) έχει συμπληρώσει τις σπουδές του για απόκτηση Ph.D. in Economics από το University of Manchester. Ο Αλέξανδρος Πολυκάρπου (Ερευνητής) έχει αποκτήσει M.Sc. στην Οικονομική ανάλυση από το Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου και M.A. in Economics από το University of Wisconsin, Madison.

Νέα του προσωπικού του ΚΟΕ

Ο Θεόδωρος Ζαχαριάδης, ερευνητής και υπότροφος Marie Curie στο Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, ορίστηκε εκπρόσωπος της Κύπρου στη δράση COST 355 που ασχολείται με την οικονομική ανάλυση των μεταφορών. Υπενθυμίζεται ότι το πρόγραμμα COST αποσκοπεί στην προώθηση της συνεργασίας των

ερευνητών στην Ευρώπη και υποστηρίζεται από το Ευρωπαϊκό Ίδρυμα Έρευνας (ESF), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τις κυβερνήσεις 34 ευρωπαϊκών χωρών.

Η Δήμητρα Κωμοδρόμου παραιτήθηκε από τη θέση Ερευνήτριας στο ΚΟΕ λόγω πρόσληψής της στη Λαϊκή Τράπεζα. Το ΚΟΕ της εύχεται κάθε επιτυχία στη νέα της σταδιοδρομία.

Θέσεις Μεταπτυχιακών Συνεργατών στο ΚΟΕ

Κατά καιρούς το ΚΟΕ προσφέρει δυνατότητες απασχόλησης σε απόφοιτους πανεπιστημίων με μεταπτυχιακό τίτλο (M.Sc/Ph.D.) στα Οικονομικά. Η υψηλή ακαδημαϊκή επίδοση του υποψηφίου, η ποιότητα του πανεπιστημίου από το οποίο αποφοίτησε και οι επαρκείς γνώσεις οικονομετρίας θεωρούνται βασικά προσόντα. Οι αμοιβές και άλλα ωφελήματα των ερευνητών είναι ανάλογα αυτών που ισχύουν στο Δημόσιο Τομέα.

Για την έρευνα που διεξάγεται στο ΚΟΕ και για άλλες πληροφορίες μπορείτε να απευθύνεστε στην ιστοσελίδα: <http://www.erc.ucy.ac.cy>

Το 62^ο Συνέδριο του IIPF στην Κύπρο

Πραγματοποιήθηκε το 62^ο Συνέδριο του International Institute of Public Finance (IIPF) από τις 28 μέχρι τις 31 Αυγούστου 2006 στην Πάφο με θέμα “Public Finance: Fifty years of the second best – and beyond”. Στο συνέδριο συμμετείχαν περίπου 370 ακαδημαϊκοί και άλλοι επιστήμονες από όλο τον κόσμο. Κύριος χορηγός του συνεδρίου ήταν η ΑΤΗΚ.

Προσκεκλημένοι ομιλητές του συνεδρίου ήταν οι καθηγητές Avinash Dixit (Princeton University), Arnold C. Harberger (UCLA), Michael Keen (International Monetary Fund, Πρόεδρος του IIPF), Richard Lipsey (Simon Fraser University), Costas Meghir (University College London), Peter Birch Sorensen (University of Copenhagen), και Coen Teulings (SEO Economics Research).

Τις εργασίες του Συνεδρίου άνοιξε με εισαγωγική ομιλία ο Καθηγητής Πάνος Πασιαρδής (Διευθυντής του ΚΟΕ) ο οποίος, μεταξύ άλλων, ευχαρίστησε το IIPF που εμπιστεύτηκε την οργάνωση του έγκυρου και διεθνώς σημαντικού συνεδρίου του στο ΚΟΕ και στο Τμήμα Οικονομικών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Στην εναρκτήρια τελετή παρέστη, επίσης, και απεύθυνε χαιρετισμό ο Έντιμος Υπουργός Οικονομικών κ. Μιχάλης Σαρρής.

(συνέχεια στη σελ. 7)

Προπτυχιακά Προγράμματα

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει δύο προπτυχιακά προγράμματα (πτυχίο Οικονομικών και πτυχίο Διεθνών Ευρωπαϊκών Οικονομικών Σπουδών (ΔΕΟΣ)). Μέσω των προεισαγωγικών εξετάσεων του Ιουνίου, 96 άτομα (οι 6 από την Ελλάδα) εξασφάλισαν θέση στο πρόγραμμα Οικονομικών και 25 άτομα στο πρόγραμμα ΔΕΟΣ. Με τα δεδομένα αυτά, το Τμήμα Οικονομικών είναι τώρα το τρίτο μεγαλύτερο τμήμα του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Μεταπτυχιακά Προγράμματα

Το Τμήμα Οικονομικών προσφέρει τρία μεταπτυχιακά προγράμματα επιπέδου Master και ένα πρόγραμμα διδακτορικού επιπέδου. Από το σύνολο των 57 αιτήσεων που πληρούσαν τα ελάχιστα προσόντα για εισαγωγή στα προγράμματα αυτά, το Τμήμα προσέφερε σε 33 υποψηφίους θέση στα προγράμματα Master και σε 3 υποψηφίους θέση στο διδακτορικό πρόγραμμα. Οι θέσεις έγιναν αποδεκτές από 20 υποψηφίους στα προγράμματα Master και από τους 3 υποψηφίους στο διδακτορικό πρόγραμμα.

Επισκέπτες Καθηγητές

Οι παρακάτω επισκέπτονται το Τμήμα για το ακαδημαϊκό έτος 2006-07 και διδάσκουν μαθήματα της ειδικότητάς τους στα προγράμματα του τμήματος:

- Αντώνης Αδάμ, Λέκτορας, PhD Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Βεανούς Αρακελιάν, Λέκτορας, PhD Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών
- Νίκος Θεοδωρόπουλος, Λέκτορας, PhD University of Leicester (Λέκτορας, University College London)
- Έλενα Κεττένη, Λέκτορας, PhD Πανεπιστήμιο Κύπρου.

Ειδικοί Επιστήμονες:

- Νίκη Παπαδοπούλου, PhD Boston College, Κεντρική Τράπεζα
- Γιώργος Συρίγας, PhD University of Essex, Κεντρική Τράπεζα
- Leonor Coutinho-Kοντολαίμη, PhD European University Institute.

Κοινοτικό Πρόγραμμα ΣΩΚΡΑΤΗΣ/ERASMUS

Με την έναρξη του ακαδημαϊκού έτους 2006-07, υπήρξε μια καινοτομία από τη Σχολή Οικονομικών Επιστημών και Διοίκησης, η προσφορά προπτυχιακών μαθημάτων στα Αγγλικά. Το Τμήμα Οικονομικών κατά το Χειμερινό εξάμηνο 2006-07, προσφέρει στα Αγγλικά τα μαθήματα ΟΙΚ221 Μακροοικονομική Θεωρία, διδάσκων Leonor Coutinho και ΟΙΚ360

Νομισματικοί και Χρηματοοικονομικοί Οργανισμοί, διδάσκων Νίκη Παπαδοπούλου.

Σειρά Σεμιναρίων στα Οικονομικά

Όπως κάθε χρόνο, το Τμήμα Οικονομικών διοργανώνει σειρά σεμιναρίων με ομιλητές ακαδημαϊκούς από διάφορες χώρες. Τα σεμινάρια είναι ανοικτά για το κοινό και το πρόγραμμα για το Χειμερινό Εξάμηνο του 2006-07 βρίσκεται στην ιστοσελίδα http://www.econ.ucy.ac.cy/events_seminars/seminar_series/sem_series.htm

Προσλήψεις και Νέες Θέσεις

Το Τμήμα έχει προσφέρει θέσεις σε τρεις Λέκτορες κατά τη διάρκεια του 2005-06. Από τον Ιούνιο του 2006 έχουν αναλάβει καθήκοντα οι Λέκτορες Πάρις Κλεάνθους, PhD Yale University και Ιωάννης Κασπαρής, PhD University of Southampton. Η Άντρη Χασαμπουλή, PhD University of Maryland at College Park αναμένεται να αναλάβει καθήκοντα κατά τη διάρκεια του 2007.

Τρεις νέες θέσεις για Λέκτορες και Επίκουρους Καθηγητές έχουν προκηρυχθεί με την προοπτική πλήρωσής τους το ακαδημαϊκό έτος 2007-08. Οι διαδικασίες πρόσληψης θα γίνουν τους πρώτους μήνες του 2007. Περισσότερες πληροφορίες για όλα τα πιο πάνω θέματα δημοσιεύονται στην ιστοσελίδα του Τμήματος στη διεύθυνση <http://www.econ.ucy.ac.cy/>

Το 62^ο Συνέδριο του ΙΠΦF στην Κύπρο (συνέχεια)

Στα πλαίσια των εργασιών του συνεδρίου πραγματοποιήθηκε συζήτηση (panel discussion) με θέμα “Public Finance and Social Policy in the Eurozone” με εισηγητές τους κ.κ. Μιχάλη Σαρρή Υπουργό Οικονομικών, Michael Keen (International Monetary Fund, President of the IIPF), και Hans Werner Sinn, President of Ifo Institute for Economic Research and Director of the Centre for Economic Studies (CES), University of Munich.

Ο κ. Σαρρής τόνισε ότι οι στόχοι κοινωνικής και δημοσιονομικής πολιτικής δεν συγκρούονται, γιατί απαραίτητη προϋπόθεση μιας μακροχρόνιας επιτυχούς κοινωνικής πολιτικής είναι η υγιής κατάσταση των δημοσιονομικών. Ο κ. Keen ανέλυσε τα δημοσιονομικά προβλήματα που δημιουργεί ο φορολογικός ανταγωνισμός και η προσπάθεια των χωρών να εναρμονίσουν τα φορολογικά συστήματά τους στα πλαίσια μιας οικονομικής ένωσης (όπως είναι η ΕΕ). Η ομιλία του κ. Sinn επικεντρώθηκε στις στρεβλώσεις που μπορεί να προκληθούν από μια κοινωνική πολιτική που προκαλεί αντικίνητρα για συμμετοχή στην αγορά εργασίας.

